

hier verwarmt

**PARTICIPATIE BIJ DE TRANSITIE
NAAR AARDGASVRIJE WIJKEN**

Werk sessie 27.02.2020 | Utrecht

Bewonersparticipatie bij de transitie naar aardgasvrije wijken is onmisbaar, met name tijdens de uitvoering. Het heeft een praktische reden; een groot deel van de maatregelen zal bij de bewoners thuis, achter de meter, genomen moeten worden. Het vraagt mensen om forse investeringen te doen van duizenden tot vaak tienduizenden euro's. Voordat mensen hiertoe overgaan volstaat het niet een proces met enkel inspraak aan te bieden. Het vraagt om partnerschap en gelijkwaardige samenwerking met bewoners. Gemeenten zullen merken dat de gebruikelijke route van participatie die ze gewend zijn bij andersoortige besluitvorming, niet werkt. Participatie in de transitie naar aardgasvrije wijken is een ander verhaal.

De gemeente heeft baat bij bewonersparticipatie. De voordelen van een wijkaanpak waarin samenwerking met bewoners en bewonersinitiatieven een centrale plek heeft zijn:

1. draagvlak onder bewoners verwerven
2. het formele democratische proces versnellen
3. kosteneffectiviteit van de ontwikkeling en realisatie vergroten
4. praktische uitvoerbaarheid van de gekozen oplossing vergroten

De mate van participatie is afhankelijk van de activiteit. Bij de Regionale Energie Strategie en de Regionale Structuur Warmte zullen vooral professionals en georganiseerde burgers betrokken worden. Bij de opstelling en uitvoering van de Transitievisie Warmte gaat het over de vraag hoe de gemeente bewoners betreft in de wijken die vóór 2030 aan de beurt zijn. En het Uitvoeringsplan per wijk kent meerdere fases met keuze uit meerdere tredes op de participatieladder. Met name in fase 3 van het uitvoeringsplan (realisatiefase) ontkomt de gemeente niet aan inzetten op bewonersparticipatie (coproduceren/zelf organiseren). Het succesvol doorlopen van deze fase wordt mede bepaald door de participatie in eerdere fases in die wijk.

PARTICIPATIELADDER

Trede	Participatie
0	Informereren: De gemeente brengt de bewoners op de hoogte van het project, bijvoorbeeld via een wijkbericht of informatieavond. De gemeente bepaalt, bewoners hebben geen inbreng.
1	Raadplegen: Bewoners worden gezien als gesprekspartners bij het ontwikkelen van beleid. De agenda wordt in hoge mate door politiek en bestuur bepaald en de gemeente verbindt zich niet aan de resultaten die uit de gesprekken met bewoners voortkomen.
2	Adviseren: De gemeente vraagt advies aan bewoners. De gemeente bepaalt de agenda. De reacties van bewoners spelen een volwaardige rol bij de ontwikkeling van beleid. Met betrekking tot TVW vraagt de gemeente aan bewoners bijvoorbeeld aan welke randvoorwaarden de nieuwe warmte oplossing moet voldoen (kostenneutraal, comfort, ruimte, periode straat ligt open). Van deze adviezen kan de gemeente alleen beargumenteerd afwijken.
3	Coproduceren: Bewoners en de gemeente zijn gelijkwaardige partners, bepalen samen de agenda en zoeken samen naar oplossingen. Denk aan een coproductie van de gemeente en bewoners voor het uitvoeringsplan in hun wijk/buurt/dorpskern. De gemeenteraad verbindt zich bij voorbaat aan de oplossing.
4	Zelf organiseren: bewoners nemen het initiatief, de gemeente haakt aan en faciliteert het bewonersinitiatief (omgekeerde participatie). De gemeente kan kaderstellend zijn, bijvoorbeeld als er wettelijke kaders zijn.

Opstellen Transitievisie Warmte	Opstellen Uitvoeringsplan	Uitvoeringsplan fase 1 (Oriëntatiefase)	Uitvoeringsplan fase 2 (Ontwikkelfase)	Uitvoeringsplan fase 3 (Realisatiefase)	Uitvoeringsplan fase 4 (Beheerfase)
<ul style="list-style-type: none"> - Uitgangspunten (kostenneutraal etc.) - In welke wijken gaat de gemeente vóór 2030 aan de slag - hoeveel woningen en andere gebouwen worden tot en met 2030 geïsoleerd en/of aardgasvrij w gemaakt; - welke alternatieve warmtevoorzieningen zijn kansrijk - welk warmtealternatief heeft de laagste nationale kosten - beleid m.b.t. bewonersparticipatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Keuze buurt/wijk - Fasering - Organisatie - Aanpak participatie in de verschillende fase - De gemeente stelt dit uitvoeringsplan op in samenspraak met bewoners, gebouweigenaren, netbeheerders en andere stakeholders 	<ul style="list-style-type: none"> - Opzetten uitvoeringsorganisatie - Bewoners informeren en betrekken bij vervolgtraject - Keuze warmte-alternatief - Vastlegging in intentieovereenkomst rol bewonersinitiatief in volgende fases 	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling concrete propositie aan bewoners - Vaststelling rol bewonersinitiatief bij realisatiefase - In geval warmtenet vaststelling warmtekavel en selectie warmtebedrijf - Vaststelling rol bewoners(initiatief) bij beheer warmtenet - Vastleggen keuzes in Omgevingswet (inclusief keuze tijdstip beëindiging gebruik aardgas) 	<ul style="list-style-type: none"> - Afhankelijk van warmte-alternatief - Gezamenlijke inkoop besparingsmaatregelen, warmtepompen e.d. - Aanleg warmtenet 	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek tevredenheid over uitvoering, comfort, kosten - Invulling rol bewoners bij beheer warmtenet
<p>Participatie tredes</p> <p>0 informeren* 1 raadplegen* 2 adviseren* 3 coproduceren 4. zelf organiseren</p> <p>* Inbreng bewoners in geselecteerde wijken</p>	<p>Participatie tredes</p> <p>0 informeren 1 raadplegen 2 adviseren 3 coproduceren 4. zelf organiseren</p>	<p>Participatie tredes</p> <p>0 informeren 1 raadplegen 2 adviseren 3 coproduceren 4. zelf organiseren</p>	<p>Participatie tredes</p> <p>0 informeren 1 raadplegen 2 adviseren 3 coproduceren 4. zelf organiseren</p>	<p>Participatie tredes</p> <p>0 informeren 1 raadplegen 2 adviseren 3 coproduceren 4. zelf organiseren</p>	<p>Participatie tredes</p> <p>0 informeren 1 raadplegen 2 adviseren 3 coproduceren 4. zelf organiseren</p>